

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Epistolaris Seu Epistolae Morales Ad usum
familiarem Vario Argumento Scriptæ**

Pexenfelder, Michael

Dilingae, 1686

II. Alexandro Castrio, Juveni cordato militiam meditandi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69435](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69435)

II.

ALEXANDRO CASTRIO,

Juveni cordato militiam
meditanti,*Salutem, & bonam fortunam.*

POSTquam consilium tuum castra adeundi amicis aperuisti, scribis, varios ab ijs admotos tibi arietes, quibus te ab hac mente dimoverent. Inter alias nœnias, jam tritas, hanc præsertim occentârunt: ea nunc agi tempora, quibus omnis penè honor militiæ eviluit; longo volumine duci bella, nunquam perduci; esse certa pericula, dubia præmia; eos, qui militiæ nomen dant, fere purgamenta urbium haberi, quibus ob egestatem, & maxima flagitia perpetrata, necessitudo incumbat, militare; quorum linguæ vanæ, manus rapaces, pedes fugaces, perpetua comes temulentia & lascivia. Et ipsas bellandi causas plerumque haud meliores esse, quàm sint bellatores; unam, & eam veterem bellorum originem censerî, Sallustio teste, *profundam cupidinem imperij, & divitiarum*; verè illud à Seneca Tragædo asseri *in Hippol.*

Rupè-

*Rupere fœdus impius lucri furor,
Et ira præcept.*

Graviterque Seneca Philosophus epist. 94 sermonem ab uno bellatore ad omnes ducit *Marius exercitum, Marius ducebat ambitio.* Isti, cum omnia concuterent, concutiebantur; turbinum more, qui rapta convolvunt, sed ipsi antè volvuntur, & ob hoc majori impetu incurrunt, quia nullum ijs suū regimen est. E SS. Patribus Chrysostomus, affirmat, frigiditas illas duas voculas, *Meum ac Tuum*, innumerorum bellorum causam esse, & S. Augustinus epist. ad Faustum inter bellandi causas numerat, *Nocendi cupiditatem, ulciscendi crudelitatem, implacatum & implacabilem animum, ac libidinem dominandi.* Eloquenter D. Chrysologus in eandem sententiam profatur serm. 126. dum ait: *Cupiditas habendi imperat gentibus, bella mandat, comparat bellatores, sanguinem vendit, agit mortes, prodit patrias, urbes destruit, subdit populos, arces urget, vexat civitates, honestatem dissipat, innocentes tollit, pietatem sepelit, sacra & profana miscet.* Hæc sunt belli encomia, hoc Martis opus, hi militiæ fines. Possint enim verò tales arietes animum etiam constantem concutere, nisi fortitu-

titu-

titudo, velut aeneus murus, omnes insultus retundat. Quorum enim, quaeso, hominum sunt istae catapultae à diversis armamentariis collectae? An verò bella & bellatores in ultimam Thulen ablegandi, quia multa mala cum ijs conjuncta? an ideo nemo militat sine peccato, quia multa peccantur in castris? Unde tot sancti milites, si militia nihil nisi scelerum colluvies? Cur Abraham, Moyses, Josue, Gedeon, David, Machabæi tantopere laudantur in sacris paginis, si nemo miles sine flagitio? Quid, quòd DEUS ipse non modò excitat ad bellandum, sed etiam bellare docet? Audi, quem modò nominavi, Davidem psal. 17. *Qui docet manus meas ad praelium, & posuisti ut arcum aereum brachia mea.* Hic arcus immanem illum gigantem Goliathum dejecit, totamque Hebræorum gentem ab imminente servitutis periculo liberavit. *Suscipienda sunt bella*, inquit Tullius de Offic. *ut sine injuria in pace vivatur: cum tempus necessitasque postulat, decertandum manu est, & mors servituti, turpitudinique anteponenda.* At bellum multis est occasio cupidè, avarè, crudeliter, impiè agendi: num ideo nullum esse debet?

Nil

Nil prodest, quod non ladere possit idem.

Et latro, & cautus præcingitur ense viator,

Ille sed insidias, hic sibi portat opem. Ovid.

Atque ut auctoritates auctoritatibus opponam, S. Ambrosius, postquam multis exemplis ostendit, excelluisse quoque in populo DEI multos bellicæ fortitudinis laude præstantes, deinde his verbis concludit: *Habes fortitudinem bellicam, in qua non mediocri honesti & decori forma est, quod mortem servituti præferat ac turpitudini. Quæ res multos accendit, ut leonum instar spirarent Martem, quibûsque dulce ac decorum erat, pro patria mori.* Et Augustinus epist. ad Marcellinum: *Si Christiana disciplina omnia bella culparet, hoc potiùs consilium salutis penitentibus in Evangelio diceretur à Joanne, ut abijcerent arma, séq. militiæ omnino subtraherent. Dicitur autem est eis, Luc. 3. Neminem concusseritis, nulli calumniam feceritis, sufficiat vobis stipendium vestrum. Quibus proprium stipendium sufficere debere præcepit, militare utique non prohibuit: & ibidem: ad hoc enim tributa præstantur Cæsari, ut propter bella necessaria militi stipendium præbeatur.* Omni exceptione major laudator militum Paulus Apostolus, cujus de-

forti-

Fortibus viris illud elogium : *Fortes facti
 sunt in bello , castra verterunt exterorum.*
 Heb. 11. de quibus Ambrosius de Offic. c. 27.
*Fortitudo, quæ vel bello tuetur à barbaris pa-
 triam, vel domi defendit infirmos, vel à latro-
 cinijs socios , plena justitiâ est.* Eòdem re-
 spexit Augustinus : *apud veros, inquit, DEL
 cultores etiam illa bella peccata non sunt,
 quæ non cupiditate, aut crudelitate, sed pacis
 studio geruntur, ut mali coërceantur, & boni
 subleventur.* Ex his apparet, quàm invalida, &
 planè ficuinea sint illorù argumenta, quos ipsi
 putant Achillea, quàmque debiles sint ad ever-
 tendos muros militaris fortitudinis applica-
 ti arietes, quibus tibi dissuadere conantur bel-
 licæ laudis gloriam, & igniculos à Natu-
 ra, imò Marte inditos extinguere, dum
 vel bellorum causas, tanquam injustas, da-
 mnant, vel si justæ sunt, mille peccandi &
 pereundi periculis exasperant. Verùm id
 modò non ago, ut tibi quæstionem de ju-
 stitia armorum moveam; hæc enim ad il-
 los pertinent, qui bella suscipiunt, vel ad
 defendendum, vel invadendum, ad suas pro-
 vincias tutandas, ad injurias illatas aut ul-
 ciscendas, aut, ne inferantur, prohibendas;
 sed in hoc nunc versatur mea epistola, ut o-
 ste-

ste-

stendat, non leve decus esse in armis positum
& generosos spiritus nequaquam esse ob ho-
minum meticulosorum frivolas objectio-
nes abijciendos. Veteres Deæ Palladi, Sa-
pientiæ Præsidi, non tantum librum, sed
etiam hastam in manum dederunt, ut indi-
carent, haud minorem in Sago, quam in To-
ga, sapientiæ gloriam esse collocatam; for-
titudinis verò cotem maximè in armis repe-
riri, trito verbo: *Virtus sine adversariis
marcet.* Metellus fortissimus Romanorum
Consul & Imperator belli, devicta Carthagi-
ne, nescire se, aiebat, bonine plus, an mali
Reip. attulisset illa victoria, quoniam, Han-
nibalem longiùs submovendo, materiam
laudis & virtutis bellicæ populo Rom. ade-
misset. Vertamus igitur illum Tullij versu-
culum,

*Cedant arma togæ, concedat laurea lin-
guæ,*

& dicamus:

Cedant libri armis, concedat laurea Marti.

Et unde Nobilitatis origines, unde Insignia,
nisi ex militia? Quid illæ cristæ in armis
gentilitijs, quid cassides, quid leones & dra-
cones aliud sunt, quam bellicæ gloriæ testi-
monia, virtutis argumenta? quid ludi Trojae
mi,

ni, decursiones equestres, exercitationes gladiatoria & jaculatoria, nisi simulacra conflictuum, & belli, rudimenta dicam, an ornamenta? Et cui non *Pulchrum mori succurrit in armis*; si cum Juda Machabæo, Hebræorum Archistratego, hostium Terrore, & Religionis vindice, tandem liceat gloriosa morte defungi, *Pro DEO & populo occumbere*? Equidem constat ad Rerumpubl. incolumitatem & gloriam plurimum conferri militum robore: sunt enim Religionis muri, justitiæ tutela, rebellium & hostium pavor. Militiæ præsidio rura tutò excoluntur, mercatura procedit, peregrinæ opes invehuntur, artes celebrantur, scientiæ perficiuntur, conjuges familiam curant, Virgines DEO devotam pudicitiam servant, Viri sacri religiosis munitijs vacant, magistratus jura exercent, subditi dicto audientes sunt, in provincijs singulis, quemadmodum in alvearijs apes, rem suam quisque agit, neque alienam turbat. Fortitudo bellica ignota maria, peregrinas terras, invios montes, inaccessas silvas, nova regna, imò orbes novos aperuit. Absque militibus esset, nec Leges in foro, nec Justitia in Curia, nec Pietas in templis, nec Pax in regno, nec Fides & Veritas locum invenirent

B

rent

rent in hominum consortio. Per hos continentur in officio contumaces, reprimuntur elati, compescuntur indomiti, repelluntur inimici, Principum & Magistratum honor ac dignitas conservatur. Quare sequere castra, proficiscere, quò tuus te ardor ducit, Marti te consecra, Bellonæ auctora, proemia, honores, trophæa spera:

Audentes fortuna iuvat, timidósque repellit.

Pericula contemne, vulnera ne metue, è quibus plus gloriæ, quàm sanguinis fluit: inter Cornelios & Longinos Centuriones, Achatios, Mauritos, Martinos, Callistratos, Eustachios, Florianos, Gallicanos, Tribunos ac Duces militares nomen fortibus factis extende; horum exemplo pietatem cum armis conjunge, & pro symbolo militis Christiani tibi usurpa, *Fortia agere & pati.* Ego precibus apud DEUM instabo, ut secundet tuos cæpta, & te per militiæ gradus provehat ad ea decora, quibus tu patriam ornes, & illa te vicissim. Vale, virum te præbe, & sic

Principis tui temporalia merere stipendia,
ne apud Cœlestem Regem amittas æterna.